
Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій
Кафедра журналістики та філології

Ministry of Education of Ukraine
Sumy State University
Faculty of Foreign Philology
and Social Communications
Department of Journalism and Philology

XII

ЖУРНАЛІСТСЬКА ОСВІТА В УКРАЇНІ: СВІТОВІ ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ

ДВАНАДЦЯТА МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

JOURNALISM EDUCATION IN UKRAINE: WORLD-PROFESSIONAL STANDARDS

THE XIIth INTERNATIONAL
SCIENTIFIC CONFERENCE

Суми, 8–9 червня 2016
Sumy, 8–9 June 2016

звичай є авторськими, і не обмежуються в жанрах. Серед 66 наявних в аналізованому випуску матеріалів можна знайти розширені замітки, інтерв'ю, аналітичні статті, рецензії, огляди, репортажі. Важливо також і те, що серед журналістів, які готували текстові публікації, є як жінки, так і чоловіки. Кількість підготованих ними матеріалів майже однакова, хоча, звісно, «жіночих» матеріалів дещо більше (65% від загалу). Велику увагу працівники редакції приділяють як візуальній побудові номера, так і «Цитаті «Дня», розміщеній на першій сторінці, головне завдання якої — задати відповідний тон усьому випуску. Загалом газета «День» виконує важливі журналістські функції — інформує, формує громадську думку та репрезентує різні населені пункти держави на рівні всієї України, створюючи таку інформаційну площину, що сприймається багатьма експертами та читачами, як еталон якісної преси.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дзюбак А. Для кого пише The Day? або До концепції англomовних видань України [Електронний ресурс] / Анастасія Дзюбак // Медіакритика. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analityka/dlya-koho-pyshe-the-day-abo-dokontseptsiyi-anhlo-movnykh-vydan-ukrayiny.html>.
2. Жугай В. Збалансованість інформації у ЗМІ як стандарт якісної преси [Електронний ресурс] / Віталій Жугай // Інтелектуальний часопис «Агора». – 2015. – Режим доступу до ресурсу: http://kennankyiv.org/wp-content/uploads/2016/02/Zhugai_werstka_Agora_V15_final-5.pdf.
3. Іванов В.Ф. Основні теорії масової комунікації та журналістики: навчальник посібник / Валерій Феліксович Іванов. — Київ: Центр Вільної Преси, 2010. — 258 с.
4. Кирия И. В. Зарубежный медиамаркетинг: учебно-методич. пособ. / Илья Владимирович Кирия. — Москва: ВК, 2006. — 148 с.
5. Лавриш Ю. «Gazeta Wyborcza» і «День»: компаратив української перспективи [Електронний ресурс] / Юліанна Лавриш // Медіакритика. — 2011. — Режим доступу до ресурсу: <http://www.mediakrytyka.info/populyarni-i-yakisni-media/gazeta-wyborcza-i-den-komparatyv-ukrayinskoyi-perspektyvy.html>.
6. Мак-Комбс М. Встановлення пріоритетів: масмедіа і громадська думка / М. Мак-Комбс. — К.: К.І.С., 2007. — 256 с.
7. Михайлюта В. П. Медіакритика: навчально-методичний комплекс для студентів II курсу (спеціальність: журналістика) / В. П. Михайлюта. — Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2009. — 70 с.
8. Тулупов В. В. Дизайн периодических изданий : [учебник] / Владимир Тулупов. — С.Пб : Изд-во Михайлова В. А., 2008. — 224 с.

СОЦІОКОМУНІКАТИВНА СУТНІСТЬ ГАЗЕТИ «ДЕНЬ» (НА МАТЕРІАЛІ ОДНОГО ВИПУСКУ №178 ВІД 01 ЖОВТНЯ 2015)

Олена Ткаченко,

докт. філол. наук, проф. СумДУ

Світлана Сидорко,

студентка 1 курсу СумДУ, ЖТм-51

Розглядається соціокомунікативна сутність видання як важель медіавпливу якісної преси на ринку української періодики (на прикладі суспільно-політичного видання «День»).

Ключові слова: соціокомунікативна сутність, газета, рубрика, якісне видання, журналістські жанри, цитата «Дня», візуальний контент.

**SOCIO-COMMUNICATIVE ESSENCE OF THE NEWSPAPER "DEN"
(ON THE MATERIAL OF ISSUE # 178, 01/10/2015)**

Elena Tkachenko,

Professor, Doctor of Philology Sumy State University

Svetlana Sydorko,

1st year student. ЖТМ-51

The article focuses on socio-communicative essence of the publication as a media impact leverage of a quality press at the market of Ukrainian periodicals (on the example of socio-political publication "Den").

Keywords: *socio-communicative essence, newspaper, rubric, quality publication, journalistic genres, "Den" quotation, visual content.*

Сучасне суспільство звикло отримувати нову інформації від ЗМІ, і вже важко уявити своє життя без інтернету, телебачення чи періодичного видання. З кожним десятиліттям тенденції щодо отримання нової інформації змінюються. Як відомо, телебачення здебільшого є фоновим ЗМІ. Майже всі актуальні новини, завдяки швидкості їх поширення, людство дізнається з інтернет-ресурсів, і інтерес до жовтої преси поступово спадає. Відтак виникає потреба в якісних виданнях, які б повно і об'єктивно інформували про нагальні питання і всебічно обговорювали важливі суспільно-політичні проблеми.

Наразі в Україні лише два якісних видання, це – газети «Дзеркало тижня» і «День». У своїй розвідці ми розглянемо друге видання. Саме зміною пріоритетних інтересів читачів, їх потребою у якісній аналітичній інформації зумовлена *актуальність* нашого дослідження.

Мета дослідження – з'ясувати соціокомунікативну сутність видання «День».

Для досягнення мети було поставлено такі завдання: охарактеризувати цитату «Дня» в контексті контенту газети, з'ясувати наскільки контент підпорядкований темі та ідеї цитати; визначити тематику й жанрове наповнення контенту; з'ясувати роль візуального контенту, та дотримання журналістами професійних стандартів.

Об'єкт дослідження – контент газети «День» як ЗМІ, що репрезентує якісну українську пресу

Предмет дослідження – соціокомунікативна сутність видання «День».

Матеріалом для дослідження став 178 номер газета «День» за 1 жовтня 2015 року.

У дослідженні використано такі *методи*, як контент-аналіз та аналітичний. Завдяки контент-аналізу було виокремлено кількісні та якісні показники соціокомунікативної сутності газети. Використання аналітичного методу дозволило сформулювати висновки дослідження.

Наукова новизна визначається тим, що вперше зроблена спроба описати соціокомунікативну сутність одного номера видання.

«День» – це зразок якісної української преси, який орієнтований на національну еліту. Преса – це узагальнена назва періодичних друкованих видань, газет та журналів. Вона є найстарішим представником засобів масової інформації і одночасно одним із найважливіших видів журналістики як галузі людської діяльності [2, с.138]. «День» позиціонує себе як газета суспільно-політична, що виходить чотири рази на тиждень (з вівторка по п'ятницю), трьома мовами (українською, російською та англійською). Щоп'ятниці виходить здвоєний номер і за обсягом фактично дорівнює двом звичайним. Газета входить до міжнародної газетної асоціації

«Синдикат». Починаючи з 1997 року головним редактором «Дня» є Л. Івшина, заслужений журналіст України.

Контент 178 номера газети «День» складається з 12 сторінок і налічує 50 публікацій та 36 одиниць візуального контенту. За жанровим принципом найбільше інформаційних матеріалів (33), серед яких переважають інформація та розширена замітка; на другому – аналітичні (16), до яких належать: кореспонденція, аналітичне інтерв'ю, стаття, коментар та аналітичний огляд; і найменше в газеті «День» художньо-публіцистичних матеріалів (1), під час роботи було виявлено лише есе (Рис. 1). Така жанрова палітра, на нашу думку, зумовлена по-перше, суспільно-політичною спрямованістю газети, по-друге, позиціонуванням газети як якісне видання, по-третє, орієнтацією газети на національну еліту, й по-четверте, редакційною політикою видання.

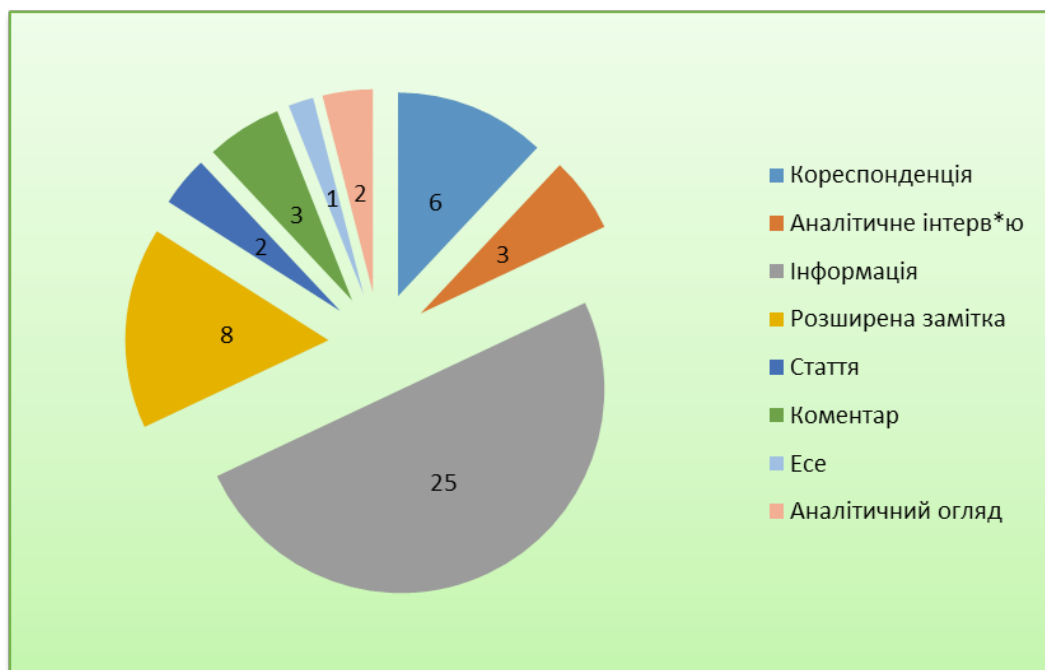

Рис. 1 Жанрова палітра 178 номера газети «День»

Окремим жанровим видом журналістських матеріалів можна вважати цитату газети «День» (вона не входить в загальну кількість матеріалів), яка розміщена на першій сторінці праворуч від логотипу. Таке розташування (відокремлення від інших публікацій) спрямоване на привернення читацької уваги.

«Бездіяльність ООН дозволила Росії перекроїти кордони України, викликала гуманітарну катастрофу в Сирії. Накладення вето на резолюцію Ради Безпеки з питань пам'ятних заходів у Сребрениці або трибунал щодо знищення літака МН17 є необґрунтованим і ображає пам'ять жертв» – Даля Грибаускайте, президент Литви.

Тема цитати, яка взята з офіційного литовського сайту ru.delfi.lt, її головна ідея розкриваються у матеріалі М. Сірука «Про ініціативи Президента» (с. 3), де журналіст розповідає про основні засади міжнародної діяльності, висвітлені Президентом України на 70-ій сесії Генеральної Асамблеї ООН. Головною темою цитати є агресія з боку Росії, яка породжує багато проблем: по-перше, недостатню рішучість дій міжнародної спільноти щодо оцінки дій Москви, по-друге, недооцінка наслідків воєнної агресії, по-третє, чітка паралель діяльності Росії з посиленням

тероризму в світі. Водночас матеріал торкається не усіх аспектів, проблем порушених у цитаті. На нашу думку, це, зумовлено тим, що журналіст в своєму матеріалі робить акцент на питаннях, що торкаються України, а Даля Грибаускайте звертає увагу на оцінку останніх подій в масштабі світової спільноти.

Як відомо, основу друкованого контенту суспільно-політичного видання становить текстова різножанрова інформація, але без ілюстрацій шпальти газет виглядають неповноцінними, матеріали на таких сторінках важко сприймаються. Ю. Шаповал, посилаючись на соціологічні дослідження, робить висновок, що читач «першочергово шукає на газетній сторінці фотографії, матеріали, що супроводжуються ілюстративністю чи малюнком, починає читати газету з коротких повідомлень, коментарів» [4, с. 4]. Візуальний ряд газети одночасно є й елементом оформлення, художньо-технічного конструювання номера, інформаційним матеріалом і засобом повідомлення новин. Візуальний контент може одночасно виступати у формуванні зовнішнього вигляду газети і бути змістовим наповненням. Ці два аспекти взаємопов'язані і розглядати їх варто одночасно. Як зазначає В. Шевченко, «і оформлювальні функції, і зміст взаємопов'язані і мають загальне призначення: характер відображення зображальних елементів впливає на їх сприйняття читачем, привертає увагу до публікації, змістовне наповнення – задовольняє потребу в інформації» [5, с. 91].

До контенту газети «День» входять як поточні новини, так і аналітична інформація. У роботі проаналізовано 50 матеріалів та 36 фотоілюстрацій (Рис. 2). Кожна сторінка газети має свою назву: День України, День Планети, Тема «Дня», Економіка, Суспільство, Культура. Контент «Дня» передбачає як нові, так і постійні рубрики. До перших належать такі, як подія, «Фотоштрих», цей день в історії, враження, напередодні, актуальне інтерв'ю, фотофакт, проблема, погляд.

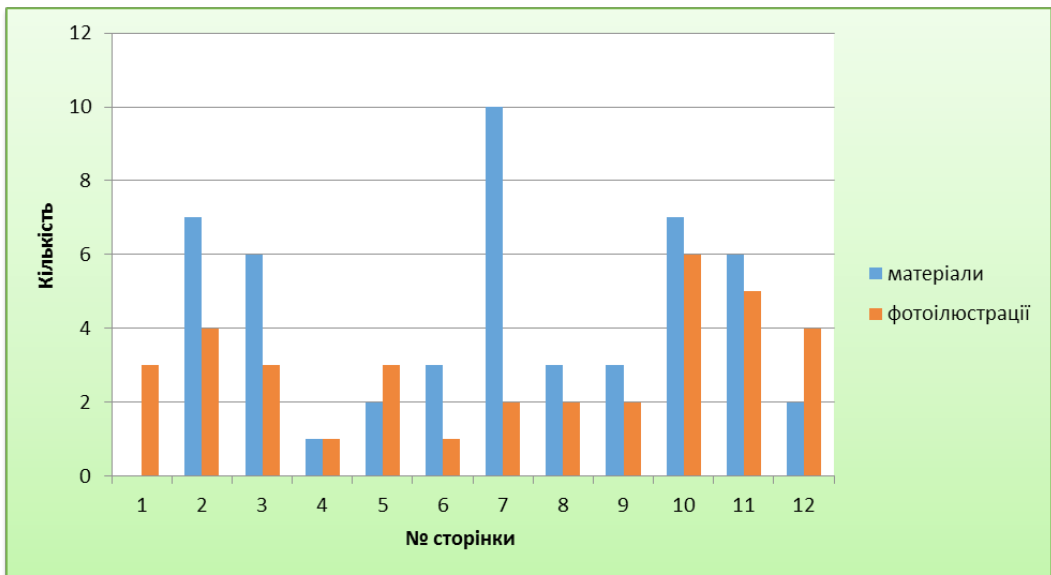

Рис. 2 Контент 178 номера газети «День»

Друкований контент газети «День» загалом складається з аналітичних та інформаційних жанрів. На думку В. Здоровеги, «це найкваліфікованіший вид журналістських виступів, який потребує від автора відповідного обдарування та досвіду» [1, с. 18]. Аналітична інформація характеризується, з одного боку, яскраво виявленою індивідуальністю самого журналіста (або групи фахівців, які готують

фактаж для аналітичного матеріалу), з іншого – аналітика покликана максимальньо об'єктивно з усіх точок зору охарактеризувати факт, подію, що трапилася.

Жанрова палітра контенту газети охоплює більшість жанрів аналітики. Журналістський жанр – це відносно стійка, структурно-змістовна організація тексту, обумовлена своєрідним відображенням дійсності й ставленням до неї автора. Варто відмітити, що традиційно в українській журналістиці за функціональними призначеннями виділяють такі жанрові групи, як інформаційні, тобто різновиди медіатекстів, основною функцією яких є інформування, повідомлення первинних фактів без глибокого аналізу чи оцінних суджень; аналітичні, які, на відміну від інформаційних, вирізняються висвітленням проблем з використанням глибокого аналізу думок, оцінок та суджень; художньо-публіцистичні жанри – тексти авторської журналістики, особливістю яких є художня образність, емоційність.

Як слушно зазначив А. Тертичний, «Перегляд усталеності жанрових форм сприяв тому, що деякі жанри, зокрема звіт, інтерв'ю, кореспонденція, репортаж перестали категорично позиціонуватися як суто інформаційні чи аналітичні» [3]. Отже, можна говорити про те, що останні десятиліття зумовили трансформацію жанрів у журналістиці. Інколи важко виокремити конкретно аналітичний чи інформаційний жанр, бо їх елементи можуть тісно переплітатися. Відтак аналізовані нами 33 матеріали, які ми віднесли до інформаційного жанру, за своєю природою наближені до аналітики.

При висвітленні подій журналісти газети дотримуються професійних стандартів. В усіх матеріалах збережена нейтральна позиція та об'єктивність, що підтверджується відсутністю журналістських коментарів та оцінок у всіх проаналізованих матеріалах. Інформація – збалансована і достовірна, адже підтверджена з кількох джерел. Коментарі для матеріалів використані лише від експертів в необхідній галузі, всі експерти є впливовими. Усі матеріали (крім есе «Ревнощі...» с. 9) – є об'єктивними.

Аналіз цитати «Дня» показав, що її використано влучно і доречно. Автор цитати є компетентним експертом у цій сфері. Висловлювання є аргументованим, а сама цитата доречною в контенті контексту газети. Як було вище зазначено, цитата розташована праворуч від назви та емблеми видання. Емблема газети «День» зроблена у вигляді кола яскраво червоного кольору, яке символізує схід сонця і початок нового дня.

У роботі нами проаналізований візуальний контент газети «День», який склав 36 одиниць, 6 з них зроблені в офіційно-діловому стилі. На першій сторінці візуальний контент займає більшу частину, ніж текстове наповнення. Усі фотоілюстрації є змістовим наповненням газети і одночасно формують зовнішній вигляд, у кожного зображення є свій сюжет, який привертає увагу читача. Фотографії роблять публікації більш авторитетними і реалістичними. Повна відсутність маленьких (за розміром) фотографій чи візуального контенту з незрозумілим змістом. Всі фотоілюстрації доповнюють зміст і тематику контенту газети.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Навч. посібник. / В. Й. Здоровега. – Львів, 2000.
2. Кройчик Л. Е. Система журналистских жанров / Л. Е. Кройчик // Основы творческой деятельности журналиста. Под ред. С. Г. Корконосенко. – СПб., 2000. – 270 с.
3. Тертычный А. А. Аналитическая журналистика: познавательльно-психологический подход / А. А. Тертычный. - М., - 1998.
4. Шаповал Ю. Г. Изобразительная журналистика / Ю. Г. Шаповал. – Львів: Вища школа, – 1988. – 174 с.
5. Шевченко В. Е. Элементы оформления современного газетного издания / В. Е. Шевченко // Научные записки Института журналистики. – 2000. – Т. 1. – С. 88–95.